

Jogesetek Magyarázata: elvi élel

Nem tudom, leírtam-e már valaha azt a szót, hogy hiánypótló. Azt hiszem nem, pedig hát PR-tanácsadó volnék, benne van a munkaköri leírásomban, hogy nagy szavakkal dobálózzam. De tegye föl a kezét, aki sűrűn szembesül azzal, hogy valami konkrét dologra vágyik, ám az egyszerűen nincs. Olyan van, hogy valamit nem tudok megvenni, vagy egy eszköz megjelenése után eszembe jut, milyen jó lett volna ez már korábban is, de hát a hiánypótlás mégiscsak az lenne, ha megjelenne valami, amire vágytam, de addig nem volt. A *Jogesetek Magyarázata* ebben a szigorú értelemben hiánypótló kiadvány.

Évek óta fújok, morgok, zsörtölök, hogy a magyar bírói gyakorlatról lényegében semmiféle kritikai élű, igényes, érvelős elemzés nem lát napvilágot. Legfeljebb néhány felkapott ügy kapcsán olvashatunk ítéletekről és indokolásokról, ám ezek is tartózkodnak a kritikától, mert a bírói kar függetlenségét valamilyen érthetetlen okból sokan tévedhetetlenségnek értelmezik. Csakhogy ez logikailag sem stimmel, a bírósági eljárásban kódolva van az eltérő értelmezések és megítélések lehetősége, urambocsá! a hiba is. Ezért van jogorvoslati lehetőség, első fok, másodfok, LB, és ezért születnek eltérő ítéletek ezeken a fórumokon. Miért kellene erről szemlesütve hallgatni, miért ne lehetne erről inkább beszélni, gondolkodni, az összegyűlt tapasztalatokból okulni?

A JeMát pontosan erre találták ki. A lap visszafogottan, érthetően, hitelesen és ami a fő, szigorúan zárt logikai rendszerben elemzi a közelmúlt érdekes bírósági ügyeit. Kicsit sok a jelző a fenti mondatban, érdemes őket alátámasztani, hogy érveléstechnikában ne maradjunk el kritikánk tárgya mögött.

A szigorúan zárt logikai rendszert a témaválasztás és a cikkek belső szerkezete biztosítja. Minden lapszámban van anyag az alkotmányjog, a magánjog, a munkajog, a büntetőjog s a közigazgatási jog területéről, emellett mindig találunk elemzést a luxemburgi és strasbourgi joggyakorlatról, továbbá egy érveléstechnikai tanulmányt is. A cikkek ugyancsak szigorú rend szerint épülnek fel: 1. tényállás, 2. pertörténet, 3. a döntés érvelése, 4. a rendelkező rész és a *ratio decidendi*, 5. az érvelés kritikája és 6. a döntés jelentősége rendszerben. Egyszerű, átlátható, mindig tudom, hová kell visszalapozni, ha egy utalást nem pontosan értek.

A közelmúlt kiemelése azért fontos, mert a JeMától hiába várunk hétköznapi értelemben vett frissességet: senki ne remélje, hogy a bulvársajtóban tálat zaftos ügyekben a JeMa még akkor eligazítást adjon, amikor a téma napirenden van. Ez eleve nem várható el egy negyedéves kiadványtól, de ha a lap reményeim szerint havilappá válik, akkor sem lesz alkalmas ilyesmire, mert a bírói ítéletek indokolása mindig késve jelenik meg. Ezért is van az, hogy minden valamire való ügyvédbojtár képes kitérni a média érdeklődése elől egy jól irányzott „majd az ítélet kézhezvétele után nyilatkozunk” mondattal. A szigorú

értelemben vett frissesség hiányáért ugyanakkor bőségesen kárpótol az a tény, hogy a JeMa anyagai alaposan meg vannak emésztve.

A JeMa megdöbbenően érdekes olvasmány. Ha saját hiányérzeteimet veszem, hát a Molnár Csaba-ügyben nagyon is volt, autópályakartell ügyében szintén hiába próbáltam eligazodni, ahogy az Erzsébet hídi tüntetésről szóló ítéletről is kerestem már olvasnivalót – vagyis ezekben az ügyekben érdeklődésem egyértelmű. Azt azonban sosem gondoltam volna, hogy egyszer majd végigolvasok egy hét és fél, még éppen látható betűmérettel teleírt A4-es oldalt Tremmel Flórián egyetemi tanár felmentésének történetéről.

A JeMa hitelessége szoros összefüggésben van nyelvezetével és visszafogottságával. A lap olvasása közben az embernek egy percig sincs kétsége afelől, hogy a szerzők felkészült, sőt profi jogászok, és ez azért különös, mert közben a lap minden sorát értem. Dunát lehet rekeszteni olyan cikkekkel és kiadványokkal, amelyek hitelességét a szakzsargon sűrű alkalmazásával szeretnék megteremteni a szerzők, ez azonban csak oda vezet, hogy ezek a lapok kizárólag a hasonszőrű szerzőket érdeklik, s szép lassan elhalnak. A JeMának láthatóan nincs szüksége arra, hogy bikkfanyelvvel igazolja létjogosultságát, és ez az, ami miatt a lap a szűk jogásztársadalomnál lényegesen nagyobb olvasóközönségre tarthat számot: aki szereti az amerikai bíróságos filmeket, nyugodtan megvehet egy JeMát is. Ha egy orvos ugyanebben a stílusban megírná egyszer, hogy meg tud-e fázni a gyerek „kilógó nyakon” keresztül, az véglegesen pontot tenne nálunk a folyamatos „kell sál, nem kell sál” vita végére.

A hitelesség másik forrása a lap ügykezelésének visszafogottsága. Gondolták volna, hogy lehet józanul érvelve is gondolkodni azon, ki lehet-e egészíteni a megrontó büntetését szemérem elleni erőszakkal is azért, mert a sértett már a tizenkettedik születésnapja előtt három nappal is csókolózott későbbi áldozatával? Ebben a történetben minden együtt van ahhoz, hogy felkorbácsolja az indulatokat, a JeMa azonban így morfondírozik az ítélet indoklásán:

„Ebben az érvelésben tévesen összemosódik a csókolózásnak a szeméremérezetre gyakorolt hatása, illetve ennek súlya a büntetendőség tudatával. Az indokolásnak olyan olvasata van, mintha a jogalkalmazás során a társadalmi nézetek döntenék el, hogy mi jár büntetőjogi következményekkel és mi nem, s mintha valójában jogalkotói kompetenciát telepítenénk közvetlenül a társadalom felfogásához. E képzavarnak mégis van annyi racionalitása, hogy a társadalom szeméremérezetére, érzékenységére épülő törvényi definíció [Btk. 210/A. § (2) bekezdés] valójában a nemi cselekmények társadalmi megítélésére alapítja azok büntetőjogi relevanciáját. Azonban e törvényi megoldást szem előtt tartva is téves az indokolás annyiban, amennyiben a büntetőjogi felelősség vizsgálata szempontjából nem annak kellene irányadónak lennie, hogy a társadalmi nézetek szerint a csókolózás büntetendő-e vagy sem, hanem hogy ez a magatartás a társadalom szeméremérezetét súlyosan sérti-e vagy sem. A büntetőjogi

felelősség szempontjából soha, így ebben a kérdésben sem lehet a jogi tilalmazottság egyfajta »kollektív társadalmi tudata« felelősséget megalapozó, illetve annak hiánya felelősséget kizáró tényező.”

És ha mindez nem lenne elég, a józan tartalom ritka decens kisserelésben jelenik meg. Mondom, hiánypótló kiadvány.

Máté Dániel